

SVERIGES

HÄRADSALLMÄNNINGSFÖRBUND

Fabriksgatan 54 A 702 23 ÖREBRO Tel:019-108080

sekreterare@haradsallmanningsforbundet.se

Remiss för reviderade vägledningar för terrestra livsmiljötyper

Er referens NV-05155-22

Summering

Förbundet avstyrker utskickat förslag till vägledning. Den subjektiva utformningen av identifieringen av livsmiljötyper och tillämpningen av deras tillstånd kommer uppenbart att skapa ännu mer rättsosäkerhet för skogsägare och i praktiken leda till brukningsförbund på stora arealer. Dessutom är det mycket tveksamt värde av den enorma kostnad som förslaget nog skulle innebära.

I regeringens uppdrag till NV var att ”inte gå utöver miniminivån”. På flera ställen i förslaget gör man det – tex med förslaget att föreslå två artindikatorer (”typiska” och ”karakteristiska”) som bedömningskriterium. Förbundet är positiv till att vi får mera nationella kriterier och vi är positiva till att säkerställa den biologisk mångfalden - men kriterierna ska skapas i Sverige och vara fränkopplade från EU.

Vägledningen är starkt kopplad till både rätten till ersättning och den nationella restaureringsplan som just nu arbetas fram och det är därför synnerligen viktigt att vägledningen inte fastställs förrän de är på plats.

Generella synpunkter

Svenskt skogsbruk har under senare tid allt oftare kommit i långdragna rättsprocesser kring operativa åtgärder i ett enskilt bestånd på en enskild fastighet. Domstolsbesluten har dessutom ofta haft en stor spridning i sin syn på närliggande frågeställningar. Det nu framtagna förslaget öppnar på många punkter för extremt godtycke som i sin tur medför en rättslig osäkerhet. För att säkerställa rättssäkerheten måste kriterier vara tydliga och mätbara. Förbundet ser med nu framlagda förslag en uppenbar risk för antalet rättsliga processer kommer att öka lavinartat. Detta skapar en rättsosäkerhet som dessutom påverkar allt från den enskilde skogsägarens ekonomi och därmed vilja att investera i sin skog till negativa konsekvenser för mångfalden, klimatet och även samhällsekonomin. En orsak till problemen är luddiga och mera allmänt hållna kriterier.

Det är viktigt att ”icke-försämrings kravet” i restaureringsförordningen tillämpas.

Förbundet anser att det är självklart skogliga livsmiljötyper ska anses ha ett gott tillstånd om det uppfyller kravet på livsmiljötyp.

Grundsyftet med det av SLU Ardatatabankens framtagna förslag är vällovligt – men det är för teoretiskt och är för långt från hur skogsbrukets praktiskt bedrivs. Det är en uppenbar risk att

mycket stora arealer klassas som livsmiljötyp och det skulle kosta samhället enorma summor och dessutom är värdet av denna överimplementering tveksam.

Dubbla artindikatorer

Förslaget föreslår två artindikatorer ("typiska" och "karakteristiska") som bedömningskriterium. EU kräver att vi med hjälp av EU beslutade "typiska arter och strukturer/funktioner" bedömer om livsmiljötypen har gynnsam bevarandestatus. OM Sverige i implementeringen även har med "karakteristiska" arter skapar vi åter en krånglig överimplementering som vi i Sverige inte längre kan styra utan hanteringen kommer att styras från Bryssel.

Tillspetsat så är "karakteristiska" arter i en granåker förstås gran. Tex så skulle alla granåkrar som bara har triviala naturvärden men saknar "typiska arter" med förslagen vägledning riskeras att klassas som att ha "icke gott tillstånd" och därmed ska de restaureras.

Dubbla subjektiva måttstockar – "naturtypsnivå och för "tillståndet"

Förslaget öppnar för att man kan med låga kriterier kan klassa skog med måttliga naturvärden som livsmiljötyp men att man sedan har höga kriterier för att bedöma "gott tillstånd". Konsekvensen blir även här att mycket stora arealer kan bli klassade som restaureringsobjekt.

Avsaknaden av mätbara kriterier gör dessutom att förslaget blir subjektivt bedömt av enskilda förrättningsmän och rättsosäkert.

Lyft blicken –

några mera allmänna reflektioner som bör genomsyra vägledningen

Skogsbruk är långsiktigt! De träd som vi idag planterat/sår idag ska avverkas om 60 – 120 år. Det vill säga de ska växa under de närmaste 20 riksdagsvalen. Därmed är det för oss självklart att vår spelplan måste vara långsiktig utan snabba och nyckfulla förändringar. För att skogsägarna – både privata och bolag – ska våga satsa och investera i sitt skogsbruk är det viktigt vad som gäller. Det ska vara:

- Tydligt
- Förutsägbart
- Långsiktigt

Vi har de senaste åren haft ett antal utredningar kring skog, skogsbruk och ägandefrågor. Vi ser det som viktigt att dessa utredningar länkas ihop till ett tydligt beslut för hur vi långsiktigt ska bruka våra skogar och det är därför viktigt att den här remissen kopplas ihop med andra förändringar och beslut.

I dagens skogsbruk har vi en problematik med nuvarande oförsägarhet och brist på helhetssyn som gör att många skogsägare – framförallt kanske privata men även bolag – inte vågar investera i tex biologisk mångfald eller förlänga omloppstiden på ett sätt som de egentligen önskar. Skogsägare vill inte förlora rådigheten över sin mark. Skogsägare, mångfalden, klimatet och samhället blir förlorare.

Osäkerheten i vad som juridiskt gäller i kombination med långdragna rättsprocesser har skapat en oro och därmed faktiskt ett incitament till brukande som egentligen inte är optimalt för något intresse. En konsekvens av nuvarande utveckling är att många markägare tyvärr av rädsla för att mista mark och/eller pengar tidigarelägger sin avverkning. Den här remissen är ett bra steg åt rätt håll.

Vilka är vi??

Sveriges Häradsallmäningsförbund organiserar Sveriges Häradsallmänningar – drygt 60 stycken på totalt 120.000 ha. Häradsallmänningar är av skogs- och jordägare i en bygd gemensamt ägd skog. Häradsallmänningarna har funnits i mer än 1.000 år och regleras i ”Lag (1952:166) om häradsallmänningar”.

Lagen är i många avseenden mycket speciell och delar är nästan otidsenligt. Lagens nuvarande skrivning innebär bland annat att Häradsallmänningarna kommer att finnas kvar för all framtid.

Häradsallmänningarna har i många sammanhang (tex hos Skatteverket och Lantmäteriet) en speciell och egen ställning. Det totala förmögenhetsvärdet för alla Sveriges Häradsallmänningar är i storleksordning knappt 15 miljarder SEK.

Örebro 2026-03-02

Med vänlig hälsning

Erik Petré
Sekreterare i Sveriges Häradsallmäningsförbund